การคัดเลือกชนิดพืชเสริมที่เหมาะสมในระบบเกษตรผสมผสาน

หลักการ

- เกษตรผสมผสานอาศัยหลักการเกษตรนิเวศน์ที่ให้ความสำคัญต่อความสมดุลและการจัดการทรัพยากรอย่างลงตัว ชนิดพืชต่าง ๆในระบบมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของตลาด และวิทยาการผลิต ในการคัดเลือกชนิดพืชเสริมนี้ จะจำกัดเฉพาะพืชที่สามารถให้รายได้ในเวลาสั้น และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี

พืชเสริม I ข้าวโพดหวานซึ่งเป็นพืชอุตสาหกรรมที่สำคัญปัจจุบันได้มีการพัฒนาพันธุ์ลูกผสม คุณภาพเหมาะสมกับอุตสาหกรรม

II ไม้ผลอายุสั้น ; ฝรั่ง น้อยหน่า ละมุด มะละกอ และกล้วยหอมทอง ซึ่งมีพันธุ์หลากหลาย และให้ผลผลิตต่อเนื่อง จำหน่ายผลผลิตสด สร้างรายได้ตลอดปี

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชเสริมอายุสั้นสำหรับใช้ในการวางแผนระบบเกษตรผสมผสาน

สถานที่ศึกษา

- แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร

I ข้าวโพดหวาน : ผลการดำเนินงาน

- ผลผลิตข้าวโพดหวาน

ช่วงที่ปลูก	ผลผลิตหลังตัดแต่ง (ก.ก./ไร่)	รายได้ต่อไร่ (บาท)	รายได้สุทธิต่อไร่ (บาท)
ก.พ..41	1,275.0	10,200.00	7,562.80
มี.ค.41	1,149.8	9,198.40	6,561.20
เม.ย.41	987.0	7,896.00	5,258.80
พ.ค.41	897.0	7,176.00	4,538.80
มิ.ย.41	992.0	7,936.00	5,298.80
ก.ค.41	-	-	-
ส.ค.41	1,004.0	8,032.00	5,394.80
ก.ย.41	-	-	-
ต.ค.41	959.2	7,673.60	5,036.40
พ.ย.41	744.6	5,956.80	3,319.60
ธ.ค.41	1,166.9	9,335.20	6,698.00
ม.ค.42	694.5	5,556.00	2,918.80
ก.พ.42	1,168.0	9,344.00	6,706.80
มี.ค.42	1,293.3	10,346.40	7,709.20
เม.ย.42	933.2	7,465.60	4,828.40
พ.ค.42	1,217.4	9,739.20	7,102.00
มิ.ย.42	718.8	5,750.40	3,113.20

ราคาขายปลีกข้าวโพดตัดแต่งแล้ว ก.ก.ละ 8.- บาท

- ข้อมูลผลผลิต ต้นทุนการผลิต รายได้

ต้นทุนการผลิตต่อครั้ง	บาท/ไร่
ค่าแรงงานและค่าไถ	2,000
ค่าปุ๋ย 46-0-0 (12 กก/ไร่)	67
ค่าปุ๋ย 16-16-16(50 กก./ไร่)	570
รวม	2637

- ผลผลิตเฉลี่ยข้าวโพด 1013 กก./ไร่ มีความผันแปรประมาณ 19 % ปัญหาหารผลิตได้แก่ น้ำท่วมขังและการแข่งขันกับวัชพืชก่อนออกดอก อายุเก็บเกี่ยวช้ากว่าปกติเมื่อปลูกในฤดูหนาวเดือน มกราคม

II ไม้ผลอายุสั้น : การดำเนินงาน

- เตรียมหลุมขนาด 50 x 50 x 50 ซม. ระยะปลูก 2 x 2 เมตร
- รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก 5 กก./หลุมและ rock phosphate 500 ก./หลุม และหลังปลูกไปได้ 5, 10 เดือน ใส่ปุ๋ยหมัก 10 กก./ต้น
- ปลูกฝรั่งกลมสาลี่ น้อยหน่าหนังสีเขียว ละมุดมะกอก วันที่19 มิ.ย. 41 ส่วนมะละกอแขกดำปลูกวันที่ 14 ก.ย. 41กล้วยหอมทองวันที่1มิ.ย.42
- ฝรั่ง น้อยหน่า ละมุ ดใส่ปุ๋ยเกรด 15-15-15 หลังปลูก 15 วัน 50 ก./ต้น และหลังจากนั้นทุกเดือนใส่ 100 ก./ต้น ฝรั่งและมะละกอเปลี่ยนใช้เกรด 13-13-21 หลังดอก 6 เดือนส่วนกล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยเกรด 13-13-21 100 ก./ต้น ตั้งแต่เริ่มปลูก

ผลการศึกษา

ผลผลิตของไม้ผลอายุสั้นที่ให้ผลผลิตปี 2541 ต่อพื้นที่ 160 ตารางเมตร

ชนิด	ขนาดต้น(ซม.) เริ่มไว้ดอก ~~ø~~	ความสูง	อายุที่เริ่มไว้ดอก (เดือน)	ขนาดต้น(ซม.) เริ่มไว้ดอก ~~ø~~	ความสูง	ผลผลิตเฉลี่ย(กก.) ดี	เสีย	น้ำหนักต่อผล(กรัม)	จำนวนผล ดี	เสีย
ฝรั่งกลมสาลี่	1	90	6	2	168	190	38	500-800	291	62
มะละกอ	0.5	15	3	6	153	321	84	700-1800	186	66

สรุป

- พืชที่ให้ผลผลิตเร็วคือ ฝรั่ง มะละกอ
- มะละกอเป็นโรคใบด่างจุดวงแหวน ทำให้ผลผลิตเสียบางส่วนและต้องตัดต้นมะละกอทิ้งทั้งหมด
- ฝรั่งผลผลิตที่เสียหายเกิดจากการห่อผลใช้ถุงขนาดเล็กเกินไป และแมลงเข้าทำลายก่อนการห่อผล

โดย จำลอง โพธาเจริญ จตุรงค์ พวงมณี นิวัติ เชาวน์ศิลป์ และ กุหลาบ อุตสุข ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แหล่งทุน : ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร